

Gondolatok az elsőáldozásról

Az Oltáriszentséggel való találkozás

Néhány éve – második elemista gyermekekkel az Oltáriszentségről beszélgetve – az elmélkedés szót használtam s megkérdeztem a kicsiket: értitek, hogy mit jelent ez a szó? Persze, vágta rá csillogó szemmel egy 7 éves kislány, és már mondta is a számára magától értődő tapasztalatot: *elmélkedés az, amikor az ember a szívével gondolkodik*. Eltűnődtem. Mi mást tett vajon szent Ambrus, Aquinoi szent Tamás vagy Assisi szent Ferenc? A szívükkel gondolkodtak. Nem képzavar ez, hanem a misztérium-közeli, Istenképű ember mély megragadottsága. Nem erre gondolhatott Jézus, mikor azt mondta: „Ha nem leszek olyanok, mint a gyermekek...”?

A fejlődéslélektan figyelembe vétele nagyon fontos az egészséges személyiség kialakulásában. Nem mindegy mikor tanítunk szótagolva olvasni, mikor tanítunk egyenletet vagy elvont filozófiai disciplinákat. De biztosan bölcssek vagyunk-e akkor, ha az első szentáldozás időpontját az *értelem* használatának képessége alá rendeljük? Nem több-e az Oltáriszentséggel való találkozás az értelem cselekedeténél? Ki állíthatja, hogy *érti* az Oltáriszentség titkát, a valóságos Jelenlétet?

Melyik pap merné azt állítani: *érti*, hogyan lesz egy bűnösből épp az ő szolgálata által megtisztult, szabad ember? És ki az a püspök aki *érti*, hogyan lesz az ő kézrátétele által egy tegnap még éretlen, gyarló, huszonéves fiatalemberből az Élő Isten papja?

Nem több-e az Oltáriszentséggel való találkozás is az értelem aktusánál? Nem ragadhatná meg sokkal inkább a teljes embert, ha – tanulva az Anya Szent Egyház pedagógiájából és liturgiájából – sokkal nagyobb teret engednénk a szemnek, a fülnek, a fantáziának, a gyermeki képzeletnek?

Közel 30 éve készíték fel évről évre elsőáldozókat. Hadd hivatkozzak e sok év tapasztalatára – bátran teszem, hiszen maga a pszichológia is empirikus tudomány. Létezik egy nagyon finom, de több katekéta által is igazolt fejlődéslélektani „törésvonal” a második elemis és a harmadikos között. A kisebbek még tisztábban, mélyebben, „gyermekiben”, személyiségük egészével élik át a teljes misztériumot. A nagyobbak már „okoskodnak”. Persze nem kapnak – mert nem kaphatnak – a rációt tökéletesen kielégítő válaszokat. Már nem tudnak olyan egyszerűen a „szívükkel gondolkozni”, de még éretlenek arra, hogy „megértsenek” valamit a misztérium más síkon létező igazságáról. Ezért félő, hogy megszokják: a vallásban udvariasan elfogadjuk az érthetlent anélkül, hogy megragadna bennünket Krisztus szerelme. Megszokjuk a szertartásokat is, nem sokat elmélkedünk azokon, de a szívünk mélyén nem jelentenek sokat, hisz érhetetlenek.

Érdemes lenne föltenni a kérdést, hogy nem azért tart-e ott Európa ahol, mert túlhangsúlyoztuk a rációt, mert morálist csináltunk Krisztus örömhíréből, mert nem az Eucharisztia szerelmében élünk? Mert elfelejtettünk a szívünkkel gondolkodni? Innen már csak néhány lépés a rágózva áldozni ballagó katolikus. Miért is haragudnánk meg reá?

Van egy értelmileg súlyosan sérült barátom, Peti, 27 éves. Szülei nem vallásosak. A Hit és Fény közösségben találkozott Krisztussal, elsőáldozó lett. Néhány éve egy körmeneten a kezét fogva segítetttem őt, így kellett volna elvezetnem az Eucharisztia előtt. Ő, aki addig és utána is görcsösen szorította a kezemet, most elengedte, az Oltáriszentséghez lépett és egy kisgyermek mosolyával simította arcát hosszan a monstranciához. A menet megállt, mi egymásra néztünk a pappal és – mint később kiderült – egyre gondoltunk: egyikünk se merte volna megtenni ugyanezt, pedig mindketten értelmünk használatánál vagyunk.

Komáromi Mária
(Tengernek Csillaga XI/1. – 2006)

Engedjétek hozzám a gyermekeket... mert ilyeneké az Isten országa (Mk. 10,14.)

Földi Endre

Kicsit mélyére kell néznünk Jézus e kijelentésének. Kinek mondta? Apostolainak, akkor, amikor akadályozták a gyerekeket, hogy hozzá menjenek. Ma tehát az apostol-utódoknak és azok munkatársainak szól, akkor is, ha netán ők is akadályokat gördítenének a Jézushoz engedés elé.

Kikről beszél Jézus? Az ő idejében még ártatlan gyermekekről. A mai, Istentelenné vált világunkban, amikor az ovi, a media erőszakosságra és ösztönéletre nevelnek, az akkori korhatár nyilvánvalóan jelentősen alább szállt!

Szabad-e azonban Jézus egy helyen lejegyzett utasítását ilyen komolyan venni? Nem egyedülálló feljegyzés ez Isten akaratáról? Nem! Már Mózes közvetítette Isten határozott követelését a Második Törvénykönyvben a következő módon:

„Ezeket a parancsokat, amelyeket megszabok neked, őrizd meg szívedben és véd gyermekeidnek is az eszébe. Beszélj róluk, amikor otthon tartózkodsz és amikor úton vagy, amikor lefekszel s amikor fölkelsz.” (MTörv. 6,5-7)

Az Ószövetség elsősorban férfi centrikus jellegénél fogva ez az apáknak szól! Kötelességükké teszi, hogy Istent és parancsait megismertessék gyermekeikkel. Nyilvánvalóan úgy, hogy azt egész életükre nézve szent kötelességüknek érezzék. Az előírás szerinti életkorra itt is következtethetünk. Akkor, amikor a gyermek még az apjával tart. A jólnevelt, 3000 évvel ezelőtti gyermekeknél ez a kor még későbbi, kb. a kamaszkodás koráig tartott.

Szent Ágoston tanítása szerint: *„Anima naturaliter Christiana“*, azaz *’az ember lelke természeténél fogva krisztusi’*. Természeténél fogva, de nyilvánvalóan csak addig, míg az Istentől kapott természetét össze nem törik a Sátán csatlósai. A kötelesség tehát mindkét szövetségben azonosan a még ártatlanság állapotában élőkre vonatkozik! Itt lép fel a legnagyobb probléma. Ártatlannak tekinthető-e az a gyermek, akit a környezete már bűnre nevelt? Ugye nem!

Ahhoz, hogy az isteni parancsot meg tudjuk valósítani, segítségünkre siet X. Szt. Pius pápánk előírása, akinek liturgikus zenéről és a gyakori szentáldozásról szóló körlevelét nagyjából megvalósítottuk ugyan, de a gyermekek szentáldozásáról szóló utasítását elengedtük magunk mellett. X. Szt. Pius azt írja elő, hogy a gyermekeket akkor lehet szentáldozáshoz engedni, **amikor már különbséget tudnak tenni az Oltáriszentség és a közönséges kenyér között** (Codex Juris Canonici, 1917.).

Ma, amikor az ártatlanság állapotának Isten segítségével való megőrzése sorskérdésünk, X. Szt. Piusnál lényegesen kevésbé szent, nyugati „tudósok” előírása szerint megvárjuk, hogy a gyermekeink először megtanuljanak bűnözni, és csak azután kényszerítik őket a valláshoz, vagy esetleg a kis-mennyasszonyiséghez még ragaszkodó szülők a szentségek vételéhez.

Kinek kell inkább engedelmeskedni, a Mennyei Atyának, Jézus Krisztusnak, X. Szt. Piusnak, – vagy azoknak, akik átgondolatlanul engedik gyermekeinket a Sátán irányítása alá kerülni?

Értelmes magatartás az Eukarisztia után vágyódó apróságokat visszatartani és az oltár közelébe sem engedni akkor, amikor maguktól jönnek? Értelmes magatartás isteni parancsok helyett emberi bölcsességnek engedelmeskedni, és a leglényegesebb korban az isteni védelemtől megfosztani gyermekeinket?

Imádkozzunk világosságért!

(Tengernek Csillaga XI/4. – 2006)

A Püspöki Szinódus tanítása az Eukarisztiáról

A Püspöki Szinódus XI. Általános Rendes Gyűlése 2005. október 2. és 23. között II. János Pál pápa szándéka szerint az Eukarisztia témájával foglalkozott. Az esemény a boldogemlékű Szentatya által meghirdetett, az Eukarisztia megkülönböztetett tiszteletét előmozdítani szándékozó év záróaktusa volt. XVI. Benedek pápa teljességgel magáévá tette elődje szándékát, és annak szellemében folyt a szinódus munkája is. A szinódusi atyák 50 pontban fogalmazták meg javaslataikat a Pápa felé, aki ezeket megfontolva készíti el szinódus utáni buzdítását.

Az Eukarisztia építi az Egyházat, ami Krisztus titokzatos teste. A valóságos jelenlét feletti megrendülésünket jól kifejezi az Oltáriszentség imádása. A szentségimádás munkálja az egyéni és közösségi életszentséget, ugyanakkor megnyitja szívünket testvéreink szükségletei iránt. A szinódus azt a kívánságát fejezte ki, hogy legyenek nyitva azok a templomok, amelyekben van Oltáriszentség. A szentáldozás kapcsán újból megerősítették, hogy abban csak kegyelmi állapotban szabad részesülni, ezért szorosan összefügg a kiengesztelődés szentségével, a gyónással. A szinódus azt a meggyőződését fejezte ki, hogy az általános feloldozás nem helyettesítheti a szentség személyes felvételét.

Megfontolásra érdemesnek tartják az atyák, hogy a gyermekek esetében nem kellene-e bevezetni a beavató szentségeknek a keleti egyházakban, illetve a felnőtteknél alkalmazott sorrendjét, azaz keresztség, bérmálás és elsőáldozás. A két hagyomány közötti eltérést nem tekintik dogmatikai természetűnek. Ebben az összefüggésben is kiemelték a gyermekek eukarisztikus nevelésének fontosságát. Az eukarisztikus nevelés körében említhető, hogy a szentmisében az igeliturgia bőségesen foglalkozzon azzal a titokkal, amit ünneplünk.

A három iniciációs (bevezető) szentség (keresztelés, bérmálás és Eucharistia) a görög szertartású római katolikus és az ortodox egyházakban egyaránt azonos sorrendben van a gyakorlatban. A két egyházban az alábbi gyakorlat zajlik ma hazánkban, illetve a szomszédos országokban.

A Görög szertartású római katolikus (görög katolikus) Egyházban általában a néhánynapos kisdedet megkeresztelik és rögtön ezt követően a bérmálás szentségében is részesítik. Az első áldozásra általában 8-9 éves korban kerül sor. A Keleti Egyházak törvénykönyve 710-es Kánon-ja lehetővé teszi a kisdedek megáldoztatását. Ez jelenleg Magyarországon nincs bevezetve.

Az Ortodox Egyházakban általános gyakorlat, hogy a kisdedek megkeresztelése után azonnal megkapják a bérmálás szentségét is, majd ezt követően a kisdedet megáldoztatják. Az Ortodoxoknál 8-9 éves korban történik az első szentgyónás, mely után a szentgyónás szentségét szem előtt tartva járul a fiatal a további szentáldozásaihoz (a szerkesztő).

(Tengernek Csillaga XI/1. – 2006)